

fegnast og takka

um aldarmótið, noyddist leiðslan í Skipafelagnum at taka samanum.

Niðurstøðan var, at felagið skuldi leggja meir dent á fremsta endamálið hjá einari og hvørjari fyrirkøku, nevniliga at varðveita og vaksa um virðið av felagnum. Kundi hetta gerast við at halda fram við tí virksemini, sum higartil hevði verið rikið? Her var greitt, at av tí framburði, sum millum annað virksemini skipafelagsins hevði havt við sær í Føroyum, var sigling upp á Føroyar vorðin áhugaverdari enn tá felagið var stovnað. Útlendskir íleggjarar vóru fúsir at leggja fæ á bordið fyri at sleppa upp í hesa sigling. Talan var um ovurhonds upphæddir í stór nýggj skip. Hendan kapital var eingin móguleiki fyri at fáa til vega í Føroyum við tí skipan, har var við at helvtin av jørðini lá sum deyður kapitalur hjá tí almenna.

Leiðandi menn felagsins noyddust tí at velja um teir skuldu halda fram sum higartil við útliti til, at tøkniliga gongdin fór at bera við sær, at inntøkurnar minkaðu, og rakstarhallið át alla ogn felagsins upp. Tá var bert at venda sær til skiftirættin at selja rovinu á uppboði til hægstbjóðandi.

Hin móguleiki var at siga, at sum var, var felagið eitt virkið felag, sum hevði dugnalig starvsfólk, trúgv viðskiftafólk og hevði meginpartin av flutninginum til og úr Føroyum. Fyri ein og hvønn íleggjara, sum hevði avlopsfæ, var

Zakarias Wang hevur skrivað bókina um Skipafelagið Føroyar, sum fyllti 100 ár leygardagin

hetta ein dreymailøga. Við at selja meðan væl var, kom Skipafelagið at fáa ein ávísan kapital, og spurningurin var so, um nevndin dugdi at fáa nakað burtur úr hesi upphædd.

Greitt var, at fleiri útlendskir keyparar høvdu áhuga, men nevndin vendi sær fyrst til ta føroysku fyrirkøkuna Smyril Line og bjóðaði henni at keypa alt Skipafelagið til marknaðarpris. Smyril Line spurdi millum annað um felagið var hugað at seta ein part av upphæddini í Smyril Line sum partapeningur. Skipafelagsnevndin segði at tað bert kundi koma upp á tal um so var at kanningar prógvaðu, at talan var um eina skilagóða iløgu. Tá hoyrdist einki aftur frá Smyril Line. Tiskil kom einki burtur úr hesum sam-

ráðingum, so dreymurin um at fáa eina føroyska loysn datt niður fyri.

Tá var tað, at íslenska reiðarið Eimskip kom inn í myndina. Fremstu menn Skipafelagsins fóru til Reykjavíkar um miðjan august 2004 og gjørdu eina pricipiella semju um at selja til Eimskip. Tað tók tó nakað av tíð at fáa alt upp á pláss, men 20. oktober 2004 vórðu 100 milliónir føroyskar krónur fluttar inn á kontu Skipafelagsins. Harumframt fekk felagið fyri 150 milliónir føroyskar krónur í partabrøvum í Eimskipum. Hetta var ein iløga við miklum váða, og í figgjarkeppuni í 2008 fór Eimskip á heysin og øll partabrøvini, eisini tey frá 1914 mistu sítt virði. Men Eimskip fekk beinavegin nýggjar íleggjarar, og livir sítt fríska lív.

Tær almennu Føroyar, sum í sínari tíð høvdu sett 350.000 krónur í Skipafelagið sum partapeningur, og sum hevði fingið útgildið vinningsbýti av einum fimtingi av hesi upphædd til partabrøvini vóru uppskrivaði til fult virði í 1998, og síðani fult vinningsbýti, fekk nú 30 milliónir í skatt av søluinntøkuni. Hetta kom afturat tí skatti, sum felagið sjálvt og øll tey, sum høvdu arbeitt í tí hesi ár, høvdu goldið. Fyri tað almenna hevði iløgan í Skipafelagið tí loyst seg væl.

Eimskip setti eitt føroyskt partafelag á stovn sum fekk navnið Faroe Ship, og har komu øll tey, sum høvdu arbeitt á Skipafelagnum at arbeiða, soleiðis at viðskiftaini, eisini tey frá 1914 mistu sítt virði. Men Eimskip fekk beinavegin nýggjar íleggjarar, og livir sítt fríska lív.

Í oktober 2004 skifti felag nr. 3 í føroysku felagsskrásetingini navn frá at eita Skipafelagið Føroyar til at eita Tjaldur. Hetta er eitt navn við søg-

uligum veingjasúsi. Nólsoyar Páll kallaði seg sjálvan fyri Tjaldrið, sum skuldi verja føroyingar fyri útlenskum yvirgangi. Mitens visti jú, at fyrsti mortensenhandilsmaðurin á Tvøroyri hevði lært handil hjá bróðursyni Nólsoyar Páls, og tá Skipafelagið fekk sítt fyrsta góða skip, fekk tað navnið Tjaldur.

Hvussu hevur so hildnast síðani?

Hetta verður ikki umrøtt í bókini, sum bert viðger tey fyrstu 85 árin av søguni hjá partafelag nr. 3.

Hóast nógv er hent í figgjarheiminum síðan 2004 og vit hava sæð eina kreppu í 2008, tá allur heimurin rillaði, so ber til at siga, at partafelag nr. 3 í føroysku partafelagsskránni framvegis er til! Nú virkar tað sum eitt vinnufelag. Hetta slag av feløgum setir pening í onnur feløg í vón um at henda iløgan fer at loysa seg og gevur hægri úrtøku enn aðrar iløgur. Hetta eru iløgur við váða. Í USA verður sagt, at av hvørjum fimm slíkum iløgum fara tvær á heysin, tvær klára seg so dánt, men um so er at tann fimta gevur so nógv av sær sum vónað, so kann tann samlaða iløgan í allar fimm fyrirkøkurnar loysa seg.

Nú skuldi tað standa sína roynd, um Føroyar vóru tilreiðar at skapa móguleikar fyri vinnulívsfyrirkøkum, soleiðis at iløgur í føroyska vinnulívið loystu seg eins væl og kanska betri enn iløgur aðrastaðni.

Her skal ikki verða farið út í smálutir, men tað er ikki av leið at nevna, at fyrsta iløgan sum Tjaldur gjørdi, var í alivinnuna. Har hevði verið arbeitt við skiftandi hepn í eini tjúgu ár, men 2004/05 var eingin áhugi fyri at gera iløgur í hesa vinnu.

Hvør var so fyrsta iløgan sum Tjaldrið gjørdi? Tað var at seta 20 milliónir krónur í Bakkafrost. Tá aðrir íleggjarar sóu, at Tjaldrið tordi at taka so rívan til, komu teir eisini upp í við smærri upphæddum. Ikki skerst burtur, at henda iløga hevur gjørt stóran mun í okkara samfelag. Tjaldrið hevur havt nevndarformannin í Bakkafrost síðani.

Eisini kom Tjaldrið við nógvum peningi, tá teir gomluð eigararnir í Vónini ynsktu at selja fyrirkøkuna. Í tíðini meðan Tjaldrið átti Vónina meira enn fimm faldadist splan, og felagið fekk fótafesti í Norra, Danmark

og Litavia.

Tjaldrið hevði eisini eitt høvuðslutverk tá Effo var keypt til Føroyar frá Statoil í 2007. Tjaldrið er framvegis virkið í Effo.

Tjaldur setti eisini pening í JT Electric, sum trongdi til nýiløgu, um felagið skuldi halda áfram. Hetta var í 2006 og síðani hevur Tjaldur sett meira pening í felagið. Tjaldur eigur felagið enn, og við tillaging og umlegging av driftini, sær nú út til, at felagið er farið at vinna pening og er eisini komið út um landoddarnar.

Sama er at siga um aðrar iløgur, sum Tjaldrið hevur gjørt, bæði í Føroyum og uttanlands. Felagið hevur goldið vinningsbýti, og partabrøvini hava framvegis virði.

Um bókina er at siga, at listamaðurin Tróndur Patursson hevur gjørt kápu-myndina. Tá eg spurdi hann, segði hann, at hann var ofta biðin um at gera kápumyndir til bøkur, men bar hann seg vanliga undan. Men í hesum føri segði hann ja, tí at hann hevði siglt í trý ár við skipum hjá Skipafelagnum og har fingið siglingstíð. Honum dæmdi so væl, at hann hevði gjørt av, at um hann fór á skúla og fekk prógv sum navigatørur, so fór hann at taka av tilboðnum teir góvu honum um at koma upp á brúnna. Men so helt hann, at hann kundi royna fyrst at fara á listaskúla og vita hvussu tað gekst – og restin er søga! Men hann var sera glaður fyri at gera kápumyndina við himmali og havi og teimum báðum Tjaldrunum.

Eitt sum eg fegnast serliga um í bókini er at tað eydnadist at fáa gjørt eitt yvirtil yvir aðalfundirnar í felagnum. Har ber til at síggja hvør ið er valdur í nevnd og nær. Góðum fólki fyri at takka hevur tað eisini eydnast at fingið myndir av hesum fólki, sum hava havt so stóran týðning fyri Skipafelagið og alt okkara samfelag. Í so máta skal eg serliga takka lögtinginum og Birgar Johannessen fyri hjálp.

Nú skal eg handa Rúna M. Hansen, nevndarformanninum í Tjaldrunum, partafelag nr. 3, fyrsta eintak av bókini.

Tað vóru altíð nógv fólk og tóku ímóti og søgdu farvæl, tá Tjaldrið kom og fór av Havnini